

بازخوانی هندسه در معماری ایرانی

تألیف:

مهندس ساجده اسلامی

دکتر آژنگ بقایی

سرشناسه : اسلامی، ساجده، Eslami, Sajede -1371
 عنوان و نام پدیدآور : بازخوانی هندسه در معماری ایرانی/ تألیف ساجده اسلامی، آژنگ بقایی.
 مشخصات نشر : تهران: نیلفام، 1398.
 مشخصات ظاهری : 170 ص.: مصور.
 شابک 978-622-7131-01-7
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 موضوع : معماری ایرانی
 Architecture, Iranian
 موضوع : معماری ایرانی -- ترکیب، تناسب و غیره
 موضوع : Architecture, Iranian -- Composition, proportion, etc.
 موضوع : هندسه در معماری -- ایران
 Geometry in architecture -- Iran : موضوع
 شناسه افزوده : بقایی، آژنگ، 1371-
 رده بندی کنگره : 80
 رده بندی دیویی : 70/955
 شماره کتابشناسی ملی : 5960083

۳۵۰۰۰ تومان

نام کتاب: بازخوانی هندسه در معماری ایرانی
 مؤلفان: مهندس ساجده اسلامی - دکتر آژنگ بقایی
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۱۳۱-۰۱-۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: یکم، ۱۳۹۸

ناشر: نشر نیلفام

پیشگفتار.....	۷
مقدمه.....	۷

فصل اول: کلیات و تعاریف

۱. هندسه.....	۱۱
۲. زیبایی.....	۱۳
۳. هنر.....	۱۴
۴. الگو.....	۱۵
۵. تناسب.....	۱۶
۶. دانش هندسه در تمدن‌های باستان.....	۱۷
۷. انواع هندسه در تمدن‌های باستانی.....	۲۰
۸. هندسه ترسیمی.....	۲۷
۹. هندسه ایستایی.....	۳۰

فصل دوم: هندسه در معماری گذشته ایران

۱. هدف به کار گیری هندسه.....	۳۵
۲. کاربرد هندسه در هنر معماری (معماری برای زیبایی شناسی).....	۳۷
۳. ابعاد هندسه.....	۴۰
۴. نسبت‌های شناخته شده در هندسه ایرانی.....	۵۱
۵. هندسه در معماری ایرانی.....	۶۴
۶. اصول نظام دهنده به هندسه ایرانی.....	۶۴
۸. تأثیر هندسه در تدوین فضا و پلان.....	۸۰
۱۲. کاربرد هندسه در تزئینات معماری ایران.....	۹۱

فصل سوم: هندسه در معماری معاصر ایران

۱. فرهنگسرای نیاوران ۱۰۳
۲. ساختمان مرکزی سازمان میراث فرهنگی ۱۱۲
۳. مرکز فرهنگی سینمایی دزفول ۱۲۳

فصل چهارم: به کارگیری الگوها در طراحی کالبدی بنا

۱. تجزیه صفحه هندسه در معماری ایرانی ۱۳۴
۲. احکام طراحی و مبانی نظری معماری ۱۳۶
۳. تئوری هندسه در معماری ۱۳۶
۴. نحوه به کارگیری الگوها در معماری ۱۴۰

فصل پنجم: مثالی از یک پروژه طراحی

۱. روند طراحی ۱۴۴
۲. ایده‌های طرح ۱۴۶
۳. شروع فرآیند طراحی از ورودی اصلی سایت ۱۵۰
۴. نحوه به کارگیری اصول نظام دهنده به هندسه ایده‌ها در این پروژه ۱۵۳
۵. پلان‌ها ۱۵۵
۶. شیت‌ها ۱۶۴

پیشگفتار

هندسه را شاخه‌ای از ریاضیات می‌دانند که با شکل، اندازه، موقعیت نسبی ویژگی‌های اشکال و فرم اجسام سروکار دارد. هندسه در گذشته به طور مستاور دانش عملی بوده است. در قرن سوم پیش از میلاد توسط اقلیدس به شکل اصل موضوعی در آمده بود و هندسه اقلیدسی استانداردهایی را پایه‌ریزی کرد که قرن‌ها دنبال شد. در صدهای بعد دانش اخترشناسی منشاء بسیاری از پرسشهای هندسی بود. در دنیای کلاسیک هندسه بخشی از کوادریوم بود که خود زیر مجموعه‌ای از علوم مقدماتی هفتگانه بود که یادگیری آنها برای هر شهروند آزادی ضروری بود.

از قرن نوزدهم و کشف هندسه با اقلیدسی مفهوم فضا دستخوش تغییرات اساسی شده است. امروز بین فضای انتزاعی و فضای هندسی تمایز قائل می‌شوند. ماهیت تصویری هندسه و ساختار فضایی آن قرن‌هاست که دست‌ماهه ادبی، محاران و طراحان فضاهای معماری و شهری بوده است. در ابتدا اینطور بوده است که معماران برای تطبیق ابزارهای هندسی و فهم و درک پیچیدگی‌های آنها بوده‌اند. اما اکنون بسیاری با پرداختن به هندسی و نقش آن در معماری آشنایی ندارند. به هر حال اساس معماری گذشته به ساختار هندسی در ریاضیات و استوار بوده که به هویت معماری ملل مختلف جایگاه خاصی می‌داده است. در معماری غنی گذشته ایران نیز هندسه جایگاه خاصی را در تدوین فضا و ساخت آن داشته است. طبیعتی است که پرداختن به تمام هندسه گذشته ایران نیاز به پردازش وسیعی دارد، انگار که به تمام معماری گذشته بایستی پرداخته شود. ولی نگاهی گزینش‌وار به آثار فاخر و برخی اصول به کار رفته در هندسه بناهای فاخر ایرانی نه صرفاً از زاویه دید تزئینات هندسه و آرایه‌های آنها بلکه هندسه ساختاری که تر دیده شده است.

در این کتاب سعی شده نگاهی به ساختار هندسه از گذشته و نقش آن در هندسه دهی به معماری معاصر ایران در چند دهه گذشته ایران به خواننده ارائه شود، به گونه‌ای که آثار شاخص هندسی مرور و نوعی بازخوانی شوند. از آنجاکه کالبد محل ظهور معماری است نسبت بیان کالبد فضایی و هندسه همیشه نیاز به بازبینی دارد؛ این نسبت به مانند نسبت میان نظر و عمل است.

همانطور که در گذشته اصول ساخت نیز تحت تأثیر هندسه و با توجه به آن بوده است امروزه آداب طراحانه و نگاه به هندسه بیشتر دستمایه طراحان می‌باشد تا ساخت لزوم احیای هنرمندانه هندسه در معماری همیشه مورد توجه متخصصان اهل فن هست و چون فلسفه نه فقط دانش میان رشته‌ای بلکه از اصول هویت‌دهنده در طراحی معماری معاصر شده است.